

"Δεκαδική Ταξινόμηση Dewey: η ελληνική εμπειρία"

κα Εύη Σαχίνη

Προϊσταμένη Τμήματος Ανάπτυξης ΕΚΤ

Το έργο

Η ελληνική έκδοση του Dewey εντάχθηκε ως συνοδευτική ενέργεια στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Υπουργείου Παιδείας για την υποστήριξη ενός ευρύτερου στόχου αυτού που αφορά τον εκσυγχρονισμό των δημόσιων βιβλιοθηκών και την ανάπτυξη του θεσμού των σχολικών βιβλιοθηκών με σκοπό την υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Στο πλαίσιο αυτό, το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, το οποίο και στα δύο προαναφερόμενα έργα είχε την ευθύνη της ανάπτυξης κατάλληλου λογισμικού για την υποστήριξη των λειτουργιών και των υπηρεσιών που παρέχουν οι βιβλιοθήκες, ανέλαβε και την υλοποίηση του έργου της μετάφρασης σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και την Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκαρίων.

Το ταξινομικό σύστημα Dewey επιλέχθηκε ως το πλέον κατάλληλο να εξυπηρετήσει τις ανάγκες, δεδομένου μεταξύ των άλλων ότι είναι το πλέον διαδεδομένο ταξινομικό σχήμα στον κόσμο σε ότι αφορά ταξινόμηση υλικού δημόσιων και σχολικών βιβλιοθηκών. Έχει μεταφραστεί σε πάρα πολλές γλώσσες και χρησιμοποιείται από χιλιάδες βιβλιοθήκες. Υποστηρίζεται από την Library of Congress και το OCLC, ένα μεγάλο αμερικάνικο οργανισμό με συνεργασίες σε όλο τον κόσμο, γεγονός που διασφαλίζει αφενός τη συνεχή ενημέρωση και εμπλουτισμό του και αφετέρου τη μετατροπή του σε σύγχρονο εργαλείο για την οργάνωση περιεχομένου σε ηλεκτρονική μορφή.

Η επιλογή της συνοπτικής έκδοσης έναντι της πλήρους έγινε κυρίως λόγω των χρονικών περιορισμών που είχαμε για την ολοκλήρωση του έργου.

Συνοπτικά θα αναφέρω ότι το Δεκαδικό Ταξινομικό Σύστημα Dewey έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Καλύπτει όλους τους τομείς επιστήμης
- Είναι 1.200 περίπου σελίδες
- Περιέχει 15.000 όρους, κυρίως κατανομημένους σε επιστημονικά πεδία αλλά και διάσπαρτους σε συναφείς επιστημονικές περιοχές

- Περιλαμβάνει επαναλαμβανόμενες εκφράσεις με τη μορφή βιβλιοθηκονομικών οδηγιών διάσπαρτων σε όλο το βιβλίο

Το έργο της μετάφρασης του Dewey είχε μεταξύ των άλλων να αντιμετωπίσει τα εξής προβλήματα:

- Έλλειψη καθιερωμένης απόδοσης (ορολογίας)
- Έλλειψη βιβλιοθηκονομικών εργαλείων στα ελληνικά
- Δυσκολία εξεύρεσης μεταφραστών με εμπειρία σε αντίστοιχο τύπου υλικό
- Πολυπλοκότητα της τυπογραφικής παρουσίασης του Dewey
- Τους χρονικούς περιορισμούς εξαιτίας της χρηματοδότησης από πόρους του ΕΠΕΑΕΚ

Ως σημαντικά πλεονεκτήματα που λειτούργησαν υποστηρικτικά στην υλοποίηση της έκδοσης αναφέρονται:

- Η υπάρχουσα εμπειρία χρήσης της αγγλικής έκδοσης του Dewey από βιβλιοθηκονόμους
- Η εμπειρία του ΕΚΤ να διαχειρίζεται αποτελεσματικά πολυσχιδή έργα
- Η διαθέσιμη τεχνολογική υποδομή (τόσο του ΕΚΤ όσο και του ΙΕΛ «Ινστιτούτου Επεξεργασίας του Λόγου»)
- Ο ενθουσιασμός και η υπερβολική προσπάθεια που κατέβαλλαν οι άνθρωποι που ενεπλάκησαν στο έργο.

Το οργανωτικό Σχήμα που επιλέχθηκε για την υλοποίηση του έργου έλαβε υπόψη τα ισχυρά σημεία και προσπάθησε, και σε πολύ μεγάλο βαθμό κατάφερε, να αντιμετωπίσει τις ελλείψεις και τα προβλήματα. Κατ' αρχήν δημιουργήθηκε από έμπειρους βιβλιοθηκονόμους μια Επιτροπή Βιβλιοθηκονομικής Επιμέλειας. Οι συμμετέχοντες σε αυτή την Επιτροπή διέθεταν πολυετή εμπειρία στη χρήση του Dewey και στη διδασκαλία της ταξινόμησης σε φοιτητές και σπουδαστές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η οκταμελής Βιβλιοθηκονομική επιτροπή, εστίασε την προσοχή της στην εξασφάλιση της μεταφραστικής πιστότητας. Ταυτόχρονα ασχολήθηκε με την εξεύρεση αντίστοιχων με το πρωτότυπο κείμενο βιβλιοθηκονομικών οδηγιών και εκφράσεων, προκειμένου να διασφαλισθεί η ενιαία απόδοσή τους από όλους τους μεταφραστές.

Στους προβληματισμούς για την αντιμετώπιση της ανεπάρκειας της συνοπτικής έκδοσης του Dewey σε ότι αφορά ταξινομικές

ανάγκες για θέματα με εθνική ιδιομορφία, η Επιτροπή αποφάσισε την αντικατάσταση των πινάκων της συνοπτικής με τους αντίστοιχους της πλήρους έκδοσης. Έτσι για τις θεματικές ενότητες που αφορούν Ελληνική Λογοτεχνία (Αρχαία και Σύγχρονη), Ελληνική Ιστορία (Αρχαία και Σύγχρονη), και Ιστορία της Κύπρου (Αρχαία και Σύγχρονη) οι πίνακες έχουν επιλεγεί από την 21^η πλήρη έκδοση.

Ένα άλλο σημαντικό γεγονός που αξίζει να σημειωθεί είναι ότι κατά τη διάρκεια της μετάφρασης υπήρχε άμεση επικοινωνία με το OCLC και ειδικά την κα J. Mitchel και ενημέρωση της ελληνικής ομάδας για τις επεκτάσεις, προσθήκες ανανεώσεις που γινόντουσαν εν τω μεταξύ προκειμένου το OCLC να προετοιμάσει τη νέα 14^η έκδοση. Μπορούμε λοιπόν να πούμε ότι η ελληνική έκδοση είναι πιο ενημερωμένη από τη 13 Συνοπτική έκδοση στα αγγλικά και βρίσκεται πολύ κοντά στην 14^η υπό έκδοση.

Για την αντιμετώπιση των δυσκολιών εξαιτίας της έλειψης καθιερωμένης απόδοσης συστάθηκε 16μελής Επιτροπή Επιστημονικής Ορολογίας η οποία απαρτίστηκε από καθηγητές πανεπιστημίων. Η επιτροπή ορολογίας ανέλαβε το δύσκολο έργο της επιμέλειας των επιστημονικών όρων που πρότειναν οι μεταφραστές. Επικουρικά αξιοποιήθηκε σημαντικός αριθμός έμπειρων επιστημόνων από διαφορετικές επιστημονικές περιοχές οι οποίοι και πρότειναν αποδόσεις σε περιπτώσεις ιδιαίτερα εξειδικευμένης ορολογίας. Συμπληρωματικά βέβαια χρησιμοποιήθηκαν λεξικά, εγχειρίδια κλπ.

Για τη μετάφραση του DEWEY επελέγησαν 15 μεταφραστές με αξιολόγηση γραπτού δείγματος στη βάση της δυνατότητας να αποδίδουν επιστημονικούς όρους.

Όπως αντιλαμβάνεσθε ένα τόσο πολυπληθές και με παράλληλες δράσεις λειτουργόν σχήμα είχε μεγάλη ανάγκη υποστήριξης από τεχνολογικά εργαλεία.

Για το θέμα αυτό αναπτύχθηκε συνεργασία του ΕΚΤ με το Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου που προσάρμοσε στις ανάγκες του έργου ένα λογισμικό του, που ονομάζεται μεταφραστική μνήμη, και ανέλαβε να εκπαιδεύσει τους μεταφραστές στη χρήση του.

Ταυτόχρονα το ΕΚΤ επεξεργάστηκε κανόνες και διαδικασίες ουτως ώστε να υπάρχει συνέπεια στους χρόνους και έλεγχος στην ποιότητα του παραγόμενου έργου.

Η υποδομή που δημιουργήθηκε εξασφάλισε συνέπεια ως προς την απόδοση των όρων και ομοιομορφία στην απόδοση των επανεμφανιζόμενων εκφράσεων.

Υποστηρικτικά δημιουργήθηκε τριμελής Ομάδα Εργασίας στο ΕΚΤ που είχε την ευθύνη του συντονισμού και υποστήριξης του συνολικού έργου.

Η γλωσσική και τυπογραφική επιμέλεια αποτέλεσαν ζητήματα ιδιαίτερης προσοχής και για το λόγο αυτό ανατέθηκαν σε ιδιαίτερα εξειδικευμένους συνεργάτες.

Η ελληνική έκδοση του DEWEY απευθύνεται τόσο στους βιβλιοθηκονόμους των ελληνικών βιβλιοθηκών για την υποστήριξη του έργου τους σε ότι αφορά τη συστηματική επεξεργασία του περιεχομένου της βιβλιοθήκης του, όσο και στους φοιτητές και σπουδαστές των σχολών βιβλιοθηκονομίας για να μάθουν τη χρήση του.

Σχετικά με τη διάθεση του DEWEY

Το DEWEY τυπώθηκε σε συγκεκριμένο αριθμό αντιτύπων (2500) και θα διατεθεί δωρεάν κατ' αρχήν στις δημόσιες, σχολικές, δημοτικές ακαδημαϊκές και ερευνητικές βιβλιοθήκες της χώρας καθώς και στις σχολές βιβλιοθηκονομίας. Αφού καλυφθούν οι προαναφερόμενες βιβλιοθήκες και υπάρχουν διαθέσιμα αντίτυπα θα δοθούν σε άλλους δημόσιους ή και ιδιωτικούς οργανισμούς. Για το λόγο αυτό διαμορφώνονται κατάλογοι με τους φορείς και υπολογίζεται ότι στο τέλος του Οκτωβρίου θα αρχίσει η διαδικασία διάθεσής του.

Το ΕΚΤ σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας προγραμματίζει την έκδοση της Δεκαδικής ταξινόμησης DEWEY σε ηλεκτρονική μορφή.